

Blodets koagulation

Inbyggt i det organsystem som utgörs av blodkärlen och blodet finns ett system, *hemostasmekanismen*, som dels genom koagulation av blodet söker motverka blödning vid skador, dels också ser till, att blodet inte så att säga koagulerar i onödan och bildar blodproppar. Förhindrande av blodproppsbildning sker genom upplösning av ett i blodet förekommande äggviteämne, *fibrin*, och processen som kallas *fibrinolys*, får tänkas pågå eller stå i beredskap kontinuerligt.

Blodets koagulation sker i flera steg i form av kemiska processer, som utlöses av inre eller yttre skador och som är beroende av många *koagulationsfaktorer*. Brist på en av dessa koagulationsfaktorer minskar blodets koagulationsförmåga och ökar risken för blödning vid yttre eller inre skada. Medfödda brister på koagulationsfaktorer ger upphov till olika blödarsjukdomar, av vilka många har identifierats hos hund. Inre blödning kan också uppstå vid K₁-vitaminbrist, orsakad av råttgiftsförgiftning. Ökad blödningsbenägenhet kan även uppträda vid hög halt av honliga könshormoner, *östrogener*, i det cirkulerande blodet vid vissa tillstånd med hormonrubbing hos tik. Smärtstillande medel såsom *acetylsalicylsyra* ökar blödningsbenägenheten och bör inte ges nära en planerad operation, särskilt inte om det kirurgiska ingreppet skall göras i ryggen eller andra skelettdelar.

Rubbingar i hemostasmekanismen kan uppstå vid felaktigt konstruerade blodkärl (ovanligt), vid felaktigt fungerande eller brist på trombocyter, vid brist på koagulationsfaktorer och vid allt för kraftig fibrinolys.

Dåligt fungerande trombocyter, trombocytopeni, kan vara medfött eller uppstå sekundärt till andra sjukdomar eller orsakas av läkemedel. Trombocytopeni är ovanligt hos hund. Medfödd trombocytopeni förekommer hos basset hound, fox hound, otterhound och skotsk terrier.

Brist på trombocyter, trombocytopeni, uppstår vid otillräcklig bildning i benmärgen, vid hög och snabb förbrukning eller om trombocyterna förstörs eller försvinner ur cirkulationen genom onormal upplagring i mjälten. De flesta fallen av trombocytopeni beror på immunologiska störningar. Till denna grupp hör bildning av antikroppar mot trombocyterna och trombocytopeni, som orsakats av vissa läkemedel såsom sulfa, acetylsalicylsyra fenylbutazon.

Brist på olika koagulationsfaktorer kan förekomma som medfödda, ärftliga defekter hos hund. I en del fall kan koagulationsfaktorbristen även orsakas av annan sjukdom. Flertalet koagulationsfaktorer betecknas med romerska siffror.

Källa: *Birgitta Wikström, Hundens sjukdomar, ICA Bokförlag, 1993*